

POSTANOWIENIE

30 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Monika Koba

na posiedzeniu niejawnym 30 listopada 2023 r. w Warszawie
w sprawie ze skargi S.L. o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi
z 4 listopada 2022 r., XIII Ga 1436/21,
wydanego w sprawie z powództwa N. spółki akcyjnej w W.
przeciwko S.L.
o zapłatę,

odrzuca skargę.

[A.T.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 4 listopada 2022 r. Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie z powództwa N. spółki akcyjnej w W. przeciwko pozwanemu S.L. - orzekając na skutek apelacji powódki - zmienił wyrok Sądu Rejonowego w Skierniewicach z 23 czerwca 2021 r. oddalający powództwo, w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 725,32 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwot i dat szczegółowo określonych w sentencji, tytułem należności za świadczenie usług telekomunikacyjnych, a w pozostałym zakresie oddalił powództwo i apelację i orzekł o kosztach postępowania za obie instancje.

Od wyroku tego pozwany wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Jego zdaniem Sąd Okręgowy naruszył podstawowe przepisy kodeksu cywilnego dotyczące pełnomocnictwa i kodeksu postępowania „dowodowego”, mając bowiem podpisy pod umową nie pochodzące od „powoda” przy braku dowodu pełnomocnictwa, zasądził na rzecz powódki żadaną kwotę. Stwierdził, że została mu wyrządzona szkoda w kwocie zasądzonej przez sąd odwoławczy, mimo że nie jest zobowiązany do jej naprawienia, albowiem nigdy nie był stroną. Domagał się także wstrzymania wykonalności zaskarżonego wyroku, jego wykonanie może bowiem spowodować po jego stronie niepowetowaną szkodę.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga podlega odrzuceniu.

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest środkiem prawnym mającym, przez zakwestionowanie zgodności z prawem orzeczenia, przesądzić jedną z przesłanek deliktowej odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa. Jej celem nie jest zakwestionowanie zaskarżonego orzeczenia, lecz wydanie prejudykatu umożliwiającego dochodzenie od Skarbu Państwa roszczeń odszkodowawczych za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej (art. 417¹ § 2 k.c.). Stanowi ona nadzwyczajny, sformalizowany środek procesowy i wszystkie jej wymagania konstrukcyjne określone w art. 424⁵ § 1 k.p.c. należy interpretować ściśle. Zasada bowiem jest, że prawomocność, tworzy nowy stan prawny pomiędzy stronami albo *erga omnes*, jak też sanuje wszelkie ewentualne naruszenia prawa, którymi orzeczenie jest dotknięte. Z tego względu jest środkiem wysoce sformalizowanym (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 17 maja 2006 r., I CNP 14/06, niepubl.; z 28 marca 2007 r., II CNP 124/06, niepubl.; z 25 marca 2009 r., V CNP 93/08, niepubl.; i z 3 czerwca 2009 r., IV CNP 116/08, niepubl.).

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia z punktu widzenia jej wymogów powinna odpowiadać ogólnym wymogom pisma procesowego oraz szczególnym wymogom przewidzianym dla tego środka prawnego w art. 424⁵ § 1 k.p.c. Zgodnie z 424⁵ § 1 k.p.c. skarga powinna zawierać

oznaczenie wyroku, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest on zaskarżony w całości lub w części (pkt 1), przytoczenie jej podstaw oraz ich uzasadnienie (pkt 2), wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny (pkt 3), uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie wyroku, którego skarga dotyczy (pkt 4), wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe (pkt 5) oraz wniosek o stwierdzenie niezgodności wyroku z prawem (pkt 6). Z uwagi na nadzwyczajny charakter tego środka prawnego i jego funkcję, wszystkie wymagania konstrukcyjne wymienione w art. 424⁵ § 1 k.p.c. powinny być przytoczone samodzielnie, niezależnie od innych, wobec czego skarga niespełniająca któregokolwiek z nich dotknięta jest tzw. brakiem istotnym, nienaprawialnym w trybie właściwym dla usuwania braków formalnych i podlega odrzuceniu *a limine* (art. 424⁵ § 1 k.p.c. i art. 424⁸ § 1 k.p.c.).

Skarga pozwanego nie spełnia tych wymogów.

Po pierwsze, nie wskazano w niej zakresu zaskarżenia, skarżący nie podał bowiem czy wyrok zaskarża w całości czy w części (art. 424⁵ § 1 pkt 1), a ograniczył się do sformułowania wniosku o stwierdzenie w całości jego niezgodności z prawem (art. 424⁵ § 1 pkt 6 k.p.c.).

Po drugie, w skardze nie wskazano podstaw skargi ograniczając się do ich uzasadnienia. Pod pojęciem podstaw skargi należy rozumieć sformułowanie zarzutu naruszenia konkretnego przepisu, określonego przez wskazanie numeru artykułu i paragrafu lub ustępu oraz ustawy, w której ten przepis jest zamieszczony, jak również wskazanie w jaki sposób doszło do jego naruszenia. Sąd Najwyższy nie może wyręczać strony w konkretyzowaniu jakie przepisy prawa materialnego lub procesowego zostały jej zdaniem naruszone ani wyprowadzać podstaw skargi z wywodów zamieszczonych w uzasadnieniu skargi. Wymogu wskazania podstaw nie spełnia zatem ogólnikowe powołanie się przez skarżącego na naruszenie przepisów kodeksu cywilnego oraz kodeksu postępowania cywilnego, bez sprecyzowania jakich konkretnie przepisów zarzuty te dotyczą.

Po trzecie, w skardze nie wskazano przepisu prawa, z którym wyrok jest niezgodny (art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c.). Obowiązek wskazania przepisu prawa, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne jest samodzielnym, odrębnym od

innych, elementem konstrukcyjnym skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, nie może być zatem łączony z innymi elementami konstrukcyjnymi ani przez nie zastępowany (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 20 lipca 2005 r., IV CNP 1/05, niepubl.; z 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 140; z 20 maja 2007 r., III CNP 69/07, niepubl.; z 29 sierpnia 2007 r., IV CNP 115/07, niepubl.; i z 15 października 2014 r., III CNP 19/15, niepubl.).

Po czwarte, nie zostało także spełnione wymaganie konstrukcyjne wynikające z art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. Jest ono bowiem zrealizowane wtedy, gdy skarżący przedstawi wyodrębniony wywód prawny, w którym wskaże, że szkoda wystąpiła, określi jej postać, wysokość i czas powstania oraz związek przyczynowy z wydaniem orzeczenia, będącego przedmiotem skargi, a także przedstawi dowody lub inne środki zdolne uwiarygodnić powstanie szkody (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 grudnia 2016 r., V CNP 37/16, niepubl. i z 23 września 2005 r., III CNP 5/05, niepubl.). Skarżący poprzestał na ogólnych stwierdzeniach, że została mu wyrządzona szkoda w kwocie zasądzonej przez sąd, wskazując lakonicznie, że „nie jest on zobowiązany do jej naprawienia, albowiem nigdy nie był stroną”. Do skargi nie załączono żadnych dowodów uprawniających doznanie przez pozwanego szkody pozostającej w związku przyczynowym z wydanym orzeczeniem. Dla uprawdopodobnienia rzeczywistego istnienia szkody nie jest wystarczające odwoływanie się do szkody hipotetycznej, a nawet obiektywnie pewnej, ale takiej, która jeszcze nie wystąpiła, ponieważ skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie jest środkiem zapobiegającym szkodom mogącym powstać wskutek wydania wyroku. Nie spełnia tego wymagania wykazanie istnienia ciążącego na skarżącym zobowiązania wynikającego z kwestionowanego wyroku, bez uprawdopodobnienia, że jest on realizowany. Nie stanowią, bowiem szkody w rozumieniu analizowanego przepisu wskazywane przez skarżącego „pasywa” w jego majątku wynikające z prawomocnego wyroku objętego skargą. Przesłanką dopuszczalności skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest istnienie szkody w chwili wnoszenia skargi, a nie możliwość jej wystąpienia w przyszłości. Inaczej rzecz ujmując szkoda, uzasadniająca odpowiedzialność państwa,

powstanie – po spełnieniu pozostałych przesłanek jej wystąpienia- dopiero po wykonaniu tytułu, czyli po „ wyjściu” z majątku skarżącego kwoty, na którą opiewa tytuł wykonawczy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 20 listopada 2015 r., III CNP 20/15, niepubl.; z 10 grudnia 2010 r., III CKN 48/10, Biul. Sądu Najwyższego IC 2011/10/51; z 11 stycznia 2006 r., II CNP 13/2005, OSNC 2006, nr 6, poz. 110 oraz z 27 października 2005 r., V CNP 28/05, niepubl.).

Po piąte, w skardze zabrakło wyводу, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia nie było możliwe za pomocą innych środków (art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c.). Uzależnienie skutecznego wniesienia skargi od zaistnienia okoliczności, w których zmiana lub uchylenie zaskarżonego wyroku w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe obejmuje powinność przeprowadzenia prawniczej analizy przepisów dotyczących środków prawnych, których zastosowanie jest niedopuszczalne lub które z innych przyczyn nie mogłyby odnieść skutku. Nie chodzi tylko o skargę kasacyjną lub skargę o wznowienie postępowania, ale także o inne środki prawne pozwalające na zmianę lub uchylenie wyroku, ewentualnie służące pozbawieniu lub ograniczeniu wykonalności orzeczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 kwietnia 2018 r., V CNP 49/17).

O nierozpoznanii przez skarżącego istoty skargi, świadczy również zawarty w skardze wniosek o wstrzymanie wykonalności zaskarżonego wyroku celem zapobieżenia mającej mu grozić szkody na skutek wykonania zaskarżonego orzeczenia. Postępowanie ze skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia - z przyczyn wyżej przywołanych - nie zmierza do jego wzruszenia, a jedynie do uzyskania prejudykatu, o którym mowa, w art. 417¹ § 2 k.c.

Ubocznie dostrzeżenia wymaga, że w uzasadnieniu skargi skarżący kwestionuje przeprowadzoną przez Sąd Okręgowy ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Podstawą skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie mogą być natomiast zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów, a Sąd Najwyższy w postępowaniu skargowym jest związany podstawą faktyczną zaskarżonego orzeczenia (art. 398³ § 3 i 398¹³ § 2 w zw. z art. 424¹² k.p.c.).

Z tych względów skarga podlegała odrzuceniu na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c.

[A.T.]

[ał]